

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหนึ่งในแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตที่ยึดหลักความพอเหมาะพอดี มีเหตุมีผล และความไม่ประมาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถือปฏิบัติด้วยพระองค์เองอย่างต่อเนื่องยาวนาน ดำรงชีวิตเป็นแบบอย่างได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งได้พระราชทานพระราชดำริให้แก่คนไทยนำไปปฏิบัติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 (รัชชชย ศุภคิษฐ์. 2550 : ม.ป.ป.) ดังพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ความตอนหนึ่งว่า

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นสูงขึ้นไป โดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุดดังเห็นได้ที่อารยประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงอยู่ในเวลานี้

ในอดีตเมื่อคราวที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ได้เห็นประโยชน์อย่างชัดเจนขึ้นเมื่อวิกฤติเศรษฐกิจของสังคมไทยที่สะสมต่อเนื่องมานานหลายปี ความฟุ้งเฟ้อจากภาวะเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมานั้น ได้ทำให้สังคมไทยขาดจิตสำนึกของความพอดีและพอเพียง มีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยทั้งในภาครัฐ เอกชน และประชาชน การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ระมัดระวังรอบคอบ ขาดความประหยัด และขาดสติที่จะปฏิบัติงานและดำเนินชีวิต (รัชชชย ศุภคิษฐ์. 2550 : ม.ป.ป.) แต่เนื่องจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency business model) เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ (สุนทร กุลวัฒนารพงศ์. 2544 : 27-

30) รวมทั้ง การพัฒนาบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ (เกษม วัฒนชัย. 2548 : บทคัดย่อ) จึงนับเป็นปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมครั้งสำคัญในหน้าประวัติศาสตร์ไทยและพึงได้รับการส่งเสริมสนับสนุนและขับเคลื่อนอย่างแท้จริงในสังคมไทย (ประเวศ วะสี. 2541 : บทคัดย่อ) โดยเฉพาะการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้สามารถใช้ได้อย่างยั่งยืน ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน (ธวัชชัย สุกดิษฐ์. 2550 : ม.ป.ป.) ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ให้การจัดการอย่างชาญฉลาด พร้อมทั้งการเพิ่มมูลค่าด้านทรัพยากรธรรมชาติโดยให้ยึดหลักการของความยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 ประเทศไทย ยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยยังคงอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคน เป็นศูนย์กลางการพัฒนา ซึ่งเชื่อมโยงต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544 และ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 - 2549 ได้ให้ความสำคัญต่อการรวมพลังสังคมจากทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอนของแผนฯ ประกอบกับการก่อตัวของศตวรรษแห่งเอเชียที่มีจีนและอินเดียเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โลกส่งผลให้ประเทศไทยต้องดำเนินการนโยบายการค้าในเชิงรุกทั้งการหาตลาดเพิ่มและการผลักดันให้ผู้ผลิตในประเทศปรับตัวให้สามารถแข่งขันได้บนฐานความรู้ ฐานทรัพยากรธรรมชาติ โดยชี้ให้เห็นความเป็นมาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โครงสร้างและความหมาย เพื่อให้สามารถตีความเพื่อการประยุกต์ใช้ในบริบทที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม ด้วยการวิเคราะห์ว่าองค์ความรู้ด้านการบริหาร การพัฒนา จะทำให้เราประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสาขาต่าง ๆ ได้อย่างไร นำไปสู่แนวทางการพัฒนาลักษณะใด เป็นการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เป็นมาตรฐานสากลเพื่อการประยุกต์ใช้ ปรัชญา มีการศึกษา และประยุกต์ใช้ในด้านต่าง ๆ ที่มีความครอบคลุม ทั้งทางทฤษฎี หลักการ แนวคิด การบริหารและการพัฒนาในสาขาต่าง ๆ การสร้างเงื่อนไขพื้นฐานเพื่อความพอเพียง ในการเสริมสร้างองค์ความรู้เพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็ระบบ ประกอบกับประเทศไทย ตั้งอยู่ในเขตภูมิประเทศและสภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง ทั้งชนิด

พันธุ์ พันธุกรรมและระบบนิเวศ มีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนมีวิถีการดำเนินชีวิต ที่พึ่งพิง ใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศและฐานทรัพยากรเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิต เป็นพื้นฐานของการพึ่งตนเองและการพัฒนาทุนทางสังคม เพื่อการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2542 : 1-4)

ศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นโครงการศิลปาชีพที่ได้สนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในดำเนินการของโครงการต่าง ๆ โดยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงรับสั่งว่า แต่ก่อนกรุงศรีอยุธยา เป็นเมืองอยู่ช้ำวอู้ สสมัยหนึ่งเมื่อ 20 ปีเศษ (พ.ศ. 2524) กรุงศรีอยุธยาต้องประสบปัญหาหาร้าง ข้าวยากหามกแพง พระองค์ท่านจึงมีพระราชประสงค์จะฟื้นฟูให้กรุงศรีอยุธยา กลับมาเป็นเมืองอุดมสมบูรณ์ดังเดิม เมื่อตั้งศูนย์ศิลปาชีพแห่งนี้แล้ว ให้พัฒนาพื้นที่โดยรอบและพัฒนาอาชีพให้เกษตรกร จัดทำโครงการตัวอย่างหลายโครงการ ยกตัวอย่างเช่น โครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ และหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ เป็นโครงการหนึ่งในศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด มีวัตถุประสงค์ 1) ปล่อยลูกกบคืนสู่ธรรมชาติเพื่อรักษาความสมดุลต่อสภาพแวดล้อม 2) เพื่อแบ่งปันให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกบในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 3) เพื่อเป็นการเลี้ยงกบเชิงธุรกิจ โดยประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในอาชีพการเลี้ยงกบ และทั้งนี้ก็เป็นเพราะกบสัตว์เศรษฐกิจชนิดหนึ่ง ที่สะเทินน้ำสะเทินบกหรือครึ่งบกครึ่งน้ำ สามารถเลี้ยงเพื่อเพิ่มปริมาณรองรับความต้องการในการบริโภคและความสมดุลตามธรรมชาติ อาชีพการเลี้ยงกบกลายเป็นอาชีพที่เกษตรกรให้ความสนใจเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เป็นการสร้างงานสร้างรายได้ กบเป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่าย ลงทุนน้อย ดูแลรักษาง่าย โตเร็ว ใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงสั้น คือ ประมาณ 3 เดือนต่อรุ่น และจำหน่ายได้ราคาดี สามารถให้ความคุ้มค่าทางธุรกิจได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะปัจจุบันตลาดทั้งภายในและต่างประเทศมีความต้องการเพื่อการบริโภคสูง ทั้งด้านเนื้อกบที่มีชีวิตและผลผลิตกบแปรรูปเพิ่มมากขึ้น เช่น ประเทศฮ่องกง ประเทศจีน ประเทศเวียดนาม ประเทศสิงคโปร์ กลุ่มประเทศอียู กลุ่มประเทศทางยุโรปและประเทศสหรัฐอเมริกา ฯลฯ เป็นต้น

จากสถานการณ์ความเป็นอยู่ในปัจจุบันที่มีอัตราประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และปริมาณความต้องการในการบริโภคเพิ่มขึ้นตามมาอย่างที่ไม่ได้ ซึ่งจะสวนทางกับที่ทรัพยากรธรรมชาตินั้นวันจะยิ่งลดน้อยถอยลงไปเป็นจำนวนมาก อันเนื่องมาจากการขยายตัวของชุมชน โรงงาน อุตสาหกรรม การใช้สารเคมีในเกษตรกรรม และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นต้นเหตุ ที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดถิ่นที่อยู่อาศัยในธรรมชาติของ

กบฏทำลายไปและเกษตรกรหลายรายต้องประสบกับความล้มเหลวในการเพาะเลี้ยงกบ อันเนื่องมาจากการขาดความเข้าใจในกระบวนการเลี้ยงกบ ซึ่งได้แก่ ขาดการเรียนรู้ ขาดทักษะและขาดประสบการณ์ ด้านเทคนิคในการเลี้ยง โดยเฉพาะนิสัยและพฤติกรรมของกบ เช่น กบมีนิสัยดุและชอบรังแกกัน การเลี้ยงกบคละกันโดยไม่คัดขนาดเท่า ๆ กันในบ่อเดียวกัน เป็นเหตุผล ทำให้ต้นทุนผลิตกบสูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และยังนำมาประยุกต์ใช้กับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ในการพัฒนาบริหารประเทศ นอกจากนี้เศรษฐกิจพอเพียงยังเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวหน้าภายใต้

ยุคโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ดังความเป็นมาและความสำคัญ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะดำเนินการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการเลี้ยงกบตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงใน โครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษากระบวนการเลี้ยงกบและ การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง นำสู่แนวทางการพัฒนาในอาชีพการเลี้ยงกบ เพราะกบมีความสำคัญด้านเศรษฐกิจ เป็นสินค้าส่งออกไปขายยังต่างประเทศ ทำรายได้เข้าประเทศอย่างมหาศาลในแต่ละปี เป็นการสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกบทั่วประเทศ อีกทั้งยังช่วยรักษาความสมดุลตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ทั้งหมดและหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็น การแก้ปัญหาความยากจนอีกทางหนึ่ง ทั้งยังเป็นการสนองตามพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ และเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการเลี้ยงกบในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกระบวนการเลี้ยงกบในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ความสำคัญของการวิจัย

การส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงกบตาม โครงการเลี้ยงกบ เพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงการพัฒนา เพื่อการสร้างความเข้มแข็ง ทั้งระดับครอบครัวและชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งเกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาวด้วย กบเป็นสัตว์ที่ช่วยสร้างสมดุลธรรมชาติ ผลการศึกษาวิจัย นอกจากจะทราบถึงกระบวนการเลี้ยงกบ การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ยังนำเสนอแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบหรือจัดทำเป็นหลักสูตรในการอบรมให้มีประสิทธิภาพสำหรับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกบในศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิดในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ที่ชัดเจนสนองเบื้องพระยุคลบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีขอบเขตในการวิจัย คือ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษากระบวนการเลี้ยงกบใน โครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ปัจจัยนำเข้า (Input)

1.1.1 การเลือกสถานที่เลี้ยงกบ

1.1.2 การออกแบบสร้างบ่อเลี้ยงกบ

1.2 กระบวนการ (Process)

1.2.1 การเตรียมการ

1.2.1.1 การคัดเลือกพันธุ์กบ

1.2.1.1.1 พันธุ์กบที่ควรนำมาเลี้ยง

1.2.1.1.2 ประโยชน์ของการเลี้ยงกบ

1.2.1.1.3 ศัตรูของกบ

1.2.1.2 การจัดการระหว่างการเลี้ยงกบ

1.2.1.2.1 โรคของกบและการป้องกันรักษา

1.2.1.2.2 การถ่ายน้ำ

1.2.1.2.3 การให้อาหาร

1.2.1.2.4 การคัดขนาด

1.2.1.3 การตลาดและการจัดจำหน่าย

1.2.2 การปฏิบัติตามขั้นตอนการเลี้ยงกบ

1.2.2.1 เดือนที่ 1 เลี้ยงลูกอ๊อด

1.2.2.2 เดือนที่ 2 เลี้ยงลูกกบ

1.2.2.3 เดือนที่ 3 เลี้ยงกบขุน

1.2.2.4 การขนส่ง

1.2.2.5 การแปรรูปกบ

1.3 ผลผลิต (Output)

1.3.1 ปริมาณ

1.3.2 คุณภาพ

1.3.3 กำไร

1.2 การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในอาชีพการเลี้ยงกบในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในความพอประมาณตามกระบวนการเลี้ยงกบให้พอเหมาะพอดี ในความมีเหตุมีผลต่อการตัดสินใจในการเลี้ยงกบด้วยความรอบคอบ รอบรู้ในการลงทุน ความมีภูมิคุ้มกันในการเตรียมตัวรับสิ่งที่มากระทบและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในการเลี้ยงกบ โดยเงื่อนไขความรอบคอบ รอบรู้ที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ในวิชาการที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการเลี้ยงกบอย่างครบถ้วนในการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในอาชีพการเลี้ยงกบ คุณภาพ คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรในการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตและในการทำอาชีพการเลี้ยงกบ โดยการใช้อาหารและสมุนไพรปลอดสารเคมีจากธรรมชาติโดยระบบอินทรีย์เพื่อความสมดุลตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

2. ขอบเขตด้านประชากร

2.1 หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of analysis) ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงกบและผู้เข้ารับฟังการบรรยายเรื่องอาชีพการเลี้ยงกบกับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

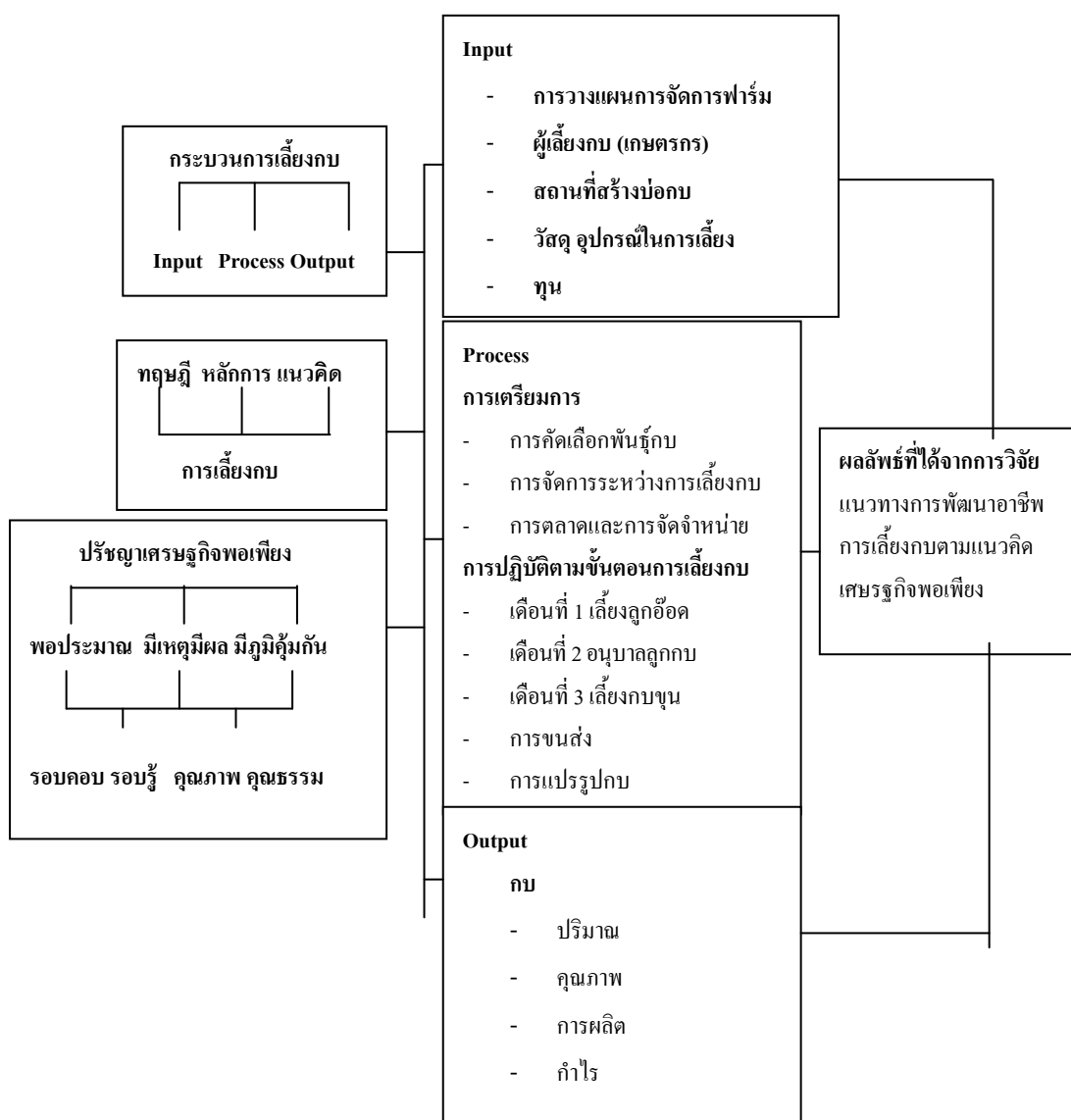
ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดประชากรการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกบที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ในพื้นที่

โครงการศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 22 ครอบครัว และผู้เข้ามาเรียนรู้รับฟังการบรรยายและเยี่ยมชมโครงการเลี้ยงกบเพื่อสอดคล้องตามธรรมชาติในพื้นที่ศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เฉลี่ยเดือนละ 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ในการศึกษากระบวนการเลี้ยงกบ เพื่อศึกษาการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อใช้ในกระบวนการเลี้ยงกบในโครงการเลี้ยงกบเพื่อสอดคล้องตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยผู้ให้ข้อมูลจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกบในโครงการ จำนวน 20 ครอบครัว และผู้เข้ามาเรียนรู้รับฟังการบรรยายและเยี่ยมชมโครงการเลี้ยงกบเพื่อสอดคล้องตามธรรมชาติ จำนวน 120 คน รวมจำนวนทั้งหมด 140 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการเลี้ยงกบตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการเลี้ยงกบเพื่อสอดคล้องตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการที่ได้ทบทวนวรรณกรรม ได้อาศัยหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีระบบประกอบกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเสนอเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงมีนิยามศัพท์เฉพาะเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1. อาชีพเลี้ยงกบ หมายถึง เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกบเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม เพื่อบริโภคและเพื่อจำหน่ายที่อยู่ในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติและหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. กระบวนการเลี้ยงกบ หมายถึง ขั้นตอนหรือการดำเนินการในการเลี้ยงกบคือ ป้อนอาหาร นำเข้า กระบวนการ ผลิต อันได้แก่

2.1 ป้อนอาหาร (Input) หมายถึง การวางแผนการจัดการฟาร์ม ผู้เลี้ยงกบ (เกษตรกร) สถานที่สร้างบ่อ กบ วัสดุ อุปกรณ์ในการเลี้ยง กบ

2.2 กระบวนการ (Process) หมายถึง ขั้นตอนหรือกิจกรรมในการเตรียมการเกี่ยวกับการคัดเลือกพันธุ์กบ การจัดการระหว่างการเลี้ยงกบ การตลาดและการจัดจำหน่าย และการปฏิบัติตามขั้นตอนระยะการเลี้ยงกบ มีขั้นตอนคือ เดือนที่ 1 เลี้ยงลูกกบ 2 เดือนที่ 2 อนุบาลลูกกบ 3 เดือนที่ 3 เลี้ยงกบขุน รวมทั้งการขนส่ง และการแปรรูปกบ

2.3 ผลผลิต (Output) หมายถึง กบที่มี ปริมาณ คุณภาพ การผลิต และผลกำไร

3. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงปรัชญา แนวคิด หลักการในความพอเพียงที่เกี่ยวกับ ป้อนอาหาร กระบวนการ การประยุกต์ใช้ในการเลี้ยงกบ ในความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายใน พร้อมทั้งเงื่อนไขให้เกิดความพอเพียง ในการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้พอเพียงต้องอาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

4. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การนำปรัชญา แนวคิด หลักการของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติดังนี้

4.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นใน การเพาะเลี้ยงกบในระดับพอประมาณกับทุนและแรงงานที่มี

4.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพัฒนาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบในการเลี้ยงกบ

4.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลในการเลี้ยงกบ

4.4 เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณา ให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติในการเลี้ยงกบ

4.5 เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง หมายถึง ความตระหนักในคุณธรรม เช่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. โครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ หมายถึง การดำเนินการโครงการหนึ่งในศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานแนวทางตามพระราชประสงค์ว่า โครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติเป็นสถานที่เลี้ยงกบเพื่อ 1) ปล่อยลูกกบคืนสู่ธรรมชาติเพื่อความสมดุลต่อสภาพแวดล้อม 2) เพื่อแบ่งปันให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกบในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 3) เพื่อเป็นการเลี้ยงกบเชิงธุรกิจ โดยประยุกต์ใช้กับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

6. แนวทางการพัฒนา หมายถึง การนำข้อมูลจากการศึกษาค้นพบที่ได้จากการทำวิจัยมาวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์แก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกบในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุล ตามธรรมชาติ และหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย เป็นการวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive research) จากกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำนวน 20 ครอบครัว และผู้เข้ามาเรียนรู้รับฟังการบรรยาย และเยี่ยมชมโครงการเลี้ยงกบเพื่อสมดุลตามธรรมชาติ จำนวน 120 คน เพื่อศึกษากระบวนการเลี้ยงกบ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในโครงการเลี้ยงกบเพื่อสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดทำแผนกลยุทธ์ของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกบ เพื่อเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติในการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงกบต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบกระบวนการเลี้ยงกบในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนรู้ด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

2. ทราบการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนา การเลี้ยงกบในโครงการเลี้ยงกบเพื่อความสมดุลตามธรรมชาติ ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือนำไปเป็นต้นแบบของโครงการเศรษฐกิจพอเพียง

3. เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการจัดทำแผนแนวทางการพัฒนาอาชีพเลี้ยงกบหรือจัดทำหลักสูตรในการอบรมแก่เกษตรกรต่อไป